POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

POSAMEZNA ŠTEVILKA 1.25 DIN

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 12 * Maribor, sreda, dne 9. februarja 1938 * Leto XIII

Propadanje politične morale

posledica pomanjkanja demokracije

Ciniki pravijo, da politične morale ni. Toda ne samo ciniki, ampak tudi oblastneži, bodisi politični ali gospodarski, ki imajo sicer svojo »interesno moralo«, v praksi pa ne priznavajo nobene morale, čeprav imajo besedo moralo ob vsaki priliki na jeziku.

Kaj je morala, je pravzaprav težko povedati. O mednarodni politiki že par let trdijo, da v njej ni več morale. Nič več ne veljajo mednarodne pogodbe in nekaterim narodom je postalo vojskovanje in klanje med narodi in gospodstvo nad drugimi narodi najvišja morala. To je seveda tudi po naši misli nemoralno in nemoralno tudi od onih, ki bi z odkrito demokracijo moralo lahko uveljaviti, pa resno niti z mazincem ne ganejo zanjo.

In morala v družbi, v državi?

V mednarodni politiki je moralno, če veljajo pogodbe in si države ne delajo med seboj krivic. V človeški družbi in državi mora biti nekaj podobnega, ker bi se sicer dejstvo ne označevalo z besedo morala. Morala v družbi in državi je po naših pojmih dvojna, nravstvena in socialnopolitična. Prva se razvija s kulturno stopnjo, druga z gospodarstvom. Torej ni vedno enaka. Cilj pa je končno isti, ker imata obe morali namen urejevati v družbi in državi dve važni vprašanji. Etična morala urejuje družabno etično stran človeka v življenju, socialnopolitična pa socialno (gospodarsko in politično) enakopravnost. O pravi morali bi torej mogli govoriti šele takrat, če se izpolnjujeta ti dve nje nalogi. Dokler pa te morale ni in niti ne volje, da bi se uveljavila, so vse besede o enakosti ljudi in o socialnem sočutju ob stremljenju, da se narod oropa vpliva na javno življenje, prazne jezuitske fraze, ki v bistvu niso nič drugega kakor »interesna morala« gospodujočih. Z njo zvabijo v svoje mreže naivneže in podkupljive elemente ter hlinijo nevednežem dobrotnike, ki so baje dobili svetost oblasti od nekje.

Skoraj v vsej politični javnosti v Evropi se vrši ljut boj za »interesno moralo«, ki ni prav nič moralna. Narod in narodova volja, vse je nič. Voditelji rešujejo narode in kakor vidimo, povsod najprej kapitaliste, ali kakor lepše pravijo gospodarstvo. In ko so rešili kapitaliste, diktirajo delavstvu in narodu, kako se mora vesti, da ne sme zahtevati boljših plač, da ne sme jesti, kar bi hotel, da nima besede v javnih vprašanjih zakaj; če stegne jezik, ga »moralni« politik zapre.

V teh »moralnih« razmerah je zlasti nemoralno, da »moralisti« iščejo predvsem kupljive elemente. Ti elementi se namreč zalete vedno tam, kjer je upanje na dobiček. Od tam vrše potem špijonažo, tožarijo, obrekujejo in opravljajo druge, da si s tem osigurajo svoj položaj, neglede na to, da se veliki večini naroda gode krivice.

»Interesna morala« pa ima še eno prav veliko neetično lastnost. Ob vladanju te morale se hoče vplesti tudi vse poštene elemente k sodelovanju v duhu »interesne morale«. To se vrši na dva načina. Ali se osnuje lastna špionažna služba, ali pa se poslužuje javnih organov, da iščejo in vabijo ovaduhe ter organizirajo špionažo preko moralnih mej, čeprav so tu zakoni, ki te meje določajo. Te razmere so povsem slične špionaži v mednarodni politiki in je zlo, ki bi ga bilo treba predvsem izkoreniniti.

Ta kuga se širi. Brezvestno je, da se demokracija obotavlja, napraviti konec temu strašnemu moralnemu propadanju.

To velja za mednarodno politiko in pa za dežele, kjer propada ta javna morala.

Fašizem in vojska v Nemčiji

Tajni državni svet, v katerem ima tudi generaliteta vpliv in besedo

Nesoglasje med vojaško generaliteto in nacionalno socialistično stranko je Hitler rešil s tem, da je sebe imenoval za vrhovnega poveljnika vojske, dosedanje vidnejše generale pa poslal v pokoj. Umaknil se je zlasti vojni minister maršal Blomberg in ietalski general Fritsch. Obenem pa je imenoval Hitler pruskega ministrskega predsednika Hermana Göringa za maršala. S tem je Göring dosegel najvišjo čast v vojski, ostane pa še dalje minister. Za poveljnika vojske na kopnem je imenovan general Brauchitsch, v poveljstvo pa državni podtajnik general Keitel. Izpremembe in premestitve se izvrše tudi v ostali vojski.

Hitler je prevzel tudi vodstvo zunanje politike. Dosedanji zunanji minister dr. Neurath je postal predsednik tajnega državnega sveta, londonski poslanik Ribentrop pa zunanji minister. Hitler bo odslej vodil sam zunanjo politiko ter mu bo dodeljen tajni državni svet, v katerem so Ribbentrop, Göring, Hess, Göbbels, Lammers, Brauchitsch, Röder in Keitel. Izmenjane so tudi osebe v diplomatski službi v Rimu, Tokiju, na Dunaju in Salamanci.

Ta revolucija ima namen, dati režimu svobodne roke. Obenem pa izvesti gospodarsko diktaturo v svrho izvršitve Göringove štiriletke.

Nekateri listi so trdili, da se je armada sedaj podredila nacistični stranki in njenemu vodstvu. Ako bi bilo to res, bi ne bilo treba tajnega državnega sveta, v katerem ima armada svojo besedo, ampak bi Hitler odločal sam.

Nova Nemčija bistveno ne more izpremeniti svoje politike. Rušiti noče sicer svojih zunanjepolitičnih zvez, rada bi se pa sporazumela z Anglijo in Francijo. Tako menijo listi.

Francoski zarotniški proces

Preiskava kopiči zločine in množi število krivcev

Francoska zarotniška afera Csara ali Cagoulardov bo največji proces v Franciji, ki bo razkril delovanje nevarne zarotniške organizacije proti republiki. Po pravici pričakujemo, da bo ta proces razkril zločine in največje podlosti reakcije, ki so bili naperjeni proti republikanski formi države. Delovanje te organiz. doma in sodelovanje z inozemsko špionažo nasprotuje vsakršni politični morali.

V tem procesu se bo govorilo o umoru bratov Rosselli, o bombnem atentatu v Parizu, ki so ga podtikali komunistom in o mnogih zavratnih umorih, ki so po političnih in dejanskih razlogih v zvezi s to mračnjaško družbo, ki je tudi dobivala po raznih agentih orožje in najbrže tudi denar iz [illegible] od drugod.

V procesu bo okoli sto obtožencev, ki jih bo branilo 150 odvetnikov in zaslišanih bo več sto prič.

Obravnava, ki še ni določena, bo trajala najmanj tri mesece in se bo vršila, ker ni dovolj prostora v sodni dvorani, v gledališču Trocadéro.

Reakcija bo ta proces skušala izrabiti v politične namene in bo oblast zaradi tega ukrenila posebne varnostne mere.

Mednarodna delavska vprašanja

na konferenci dela 1939

Upravni svet mednarodnega urada dela je imel te dni v Ženevi sejo. Udeležil se je je tudi minister Cvetković. Za delavstvo s. Krekić.

Na seji je bil izvoljen desetčlanski pripravljalni odbor za svetovno tekstilno konferenco v Vašingtonu.

Na konferenci 1939 se bodo predvsem obravnavala vprašanja, ki so bila letos v prvem čitanju, to je, generalna ureditev skrajšanja delovnega časa na 40 ur; sukcesivno skrajšanje delovnega časa v tekstilni, steklarski industriji, pri javnih delih itd., se zdi predolgotrajno. Zaradi tega se bo predlgalo generalno ureditev delovnega časa za vse stroke. Posebno važno bo skrajšanje delovnega časa v premogovni industriji, ki pa je odvisno od zadržanja premogovnih dežel. Zlasti važno je tudi vprašanje delovnega časa v poljedelstvu. O vprašanju se posvetuje poseben odbor.

Strahotna bilanca japonsko-kitajske vojne

Japonci — 20.000 mrtvih

Na vprašanje nekega poslanca v tokijskem parlamentu je odgovoril japonski vojni minister, da je v bojih na Kitajskem padlo doslej 20.000 japonskih vojakov. V resnici pa bodo žrtve še številnejše, ker je v vojni že v navadi, da se s strani prizadetih navajajo manjše izgube, kot pa se pokažejo ob njenem zaključku.

Japonski narod plačuje blazno početje svoje generalitete ne samo s krvjo in mesom, ampak tudi v denarju. Za kritje vojnih izdatkov v letu 1938-39 zahteva japonski vojni minister 175 milijonov funtov šterlingov (4.2 milijard dinarjev) in za oboroževanje na morju 58 milijonov funtov šterlingov (1.4 milijard dinarjev). Ako bo japonski narod zmogel tako ogromne izdatke je drugo vprašanje.

Zdi se, da bo vojna tudi na Japonskem izzvala velike socialne pretrese, ki so nujna posledica izmozgavanja ljudstva in da bo generaliteta dosegla nasprotno od tega, kar si je stavila za cilj.

Kaj je z Društvom narodov?

Po zaključku stote seje

Jubilejna seja Društva narodov je bila manifestacija za društvo. Zlasti so svoje stališče poudarile Anglija, Francija in Rusija.

Male države so s poslovanjem Društva narodov nezadovoljne ter žele, da jim nudi Društvo narodov res zaščito proti vsakemu napadalcu v zmislu člena 16. pogodbe.

Načelo ohranitve Društva narodov je na tej seji pravzaprav triumfiralo.

Velesile so mnenja, da so morda potrebne reforme pri Društvu narodov, vendar je neugoden trenutek, da bi se razpravljalo o reformi. Vse države žele, da dobi Društvo narodov univerzalnost, to je, da postane splošno, nudi zaščito vsem državam in sporazumno z vsemi državami, torej, da bodi orodje miru. Sedanje razmere v mednarodni politiki so pa kritične, zaostrene. To krizo je treba rešiti najprej; hočejo jo rešiti velesile same s svojimi diplomatičnimi posredovanji in ukrepi.

Sklepanje o reformi Društva narodov na zadnji seji bi bilo dobilo razkrajalno tendenco. Oslabilo bi bilo Društvo narodov, ker se nekatere male države niso postavile na stališče, da je treba Društvo narodov okrepiti in uveljaviti, marveč so zahtevale, da se jih razreši nekaterih dolžnosti do Društva narodov.

Zaradi tega je bilo stališče Francije in Anglije utemeljeno.

Upamo pa tudi, da bodo velesile obljubo izpolnile ter končno utrdile prepotrebno avtoriteto in univerzalnost Društva narodov.

Kaj prevažajo po Sueškem prekopu? V letu 1937. se je promet po Sueškem prekopu silno povečal. V primeri z letom 1929 se je zvišal promet od 361 ladij na 6635 ladij in po tonaži od 3.02 na 36.49 milijonov ton. Promet 1936 je štel le 758 ladij. — Te številke kažejo, da evropska industrija pridno oborožuje Japonce in Kitajce, pa tudi druge, če se hočejo pripraviti na človeško klanje.

Boji pri Teruelu in na jugu Španije

Poskusi nacistov, da zavrnejo prodiranje proti Saragossi

Na teruelskem bojišču so v teku novi boji. Francovci so na tem področju odrezani od zaledja proti Saragossi, od koder dovažajo hrano in strelivo, ker so republikanci presekali cesto in železnico proti Saragossi. Na tem področju so sedaj nacisti pričeli z novimi napadi in javljajo, da so uspeli ponovno vzpostaviti zvezo s Saragosso.

Govore o velikih uspehih, o tisoč mrtvih republikancih, tritisoč ujetnikih itd. Da ta poročila ne drže se vidi iz njihovih objav, da so zajeli le dve bateriji, par sto komadov avtomatskega orožja in 20 zavojev streliva. Tako slabo republikanci niso oboroženi, da bi pri tako velikem porazu, kot ga opisujejo nacisti, ostal v rokah zmagovalcev tako majhen plen.

Boji v Estramaduri in Andaluziji

Oživela je tudi južno - zapadna fronta v Andaluziji in Estramaduri. Na vsej fronti so nacisti prešli v ofenzivo.

Sprva so nacisti napredovali pri Penaroji jugozapadno od Pozoblance v gorovju Sierra Morena. Proti njihovi ofenzivi so podvzeli republikanci takojšen protinapad in vrgli napadalce v njihove izhodne postojanke in zavzeli kraj Salto del Gamo, ki so ga izgubili.

V Estramaduri, pokrajini, ki meji na Badajoz, pokrajino ob portugalski meji so nacisti zavzeli kraj Sero Miro, ki pa leži ob vznožju hribovitega terena, na katerem so zgrajene utrjene postojanke republikancev.

Pri Granadi so zavzeli republikanci cesto, ki vodi iz Jaena v Murcio.

Anglija grozi Francu

Francova letala so potopila angleško ladjo »Alcira«, 20 km od Barcelone.

Angleška vlada zahteva od Franca odškodnino in mu grozi z blokado, ako se dogodi še en napad.

S tem so ovržene nacistične trditve, da bi republikanci potopili angleška parnika »Emyndion« in »Alciro«.

Še vedno bombni napadi nacistov na odprta mesta

Kljub intervenciji angleške in francoske vlade, so nacistični letalci zopet bombardirali odprta mesta in ubili več desetin ljudi. Ako napadi ne bodo prestali, bodo republikanci morali vrniti milo za drago.

* * *

Zakaj gre v Romuniji?

Židi kot pretveza

Režim fašistične krščanske narodne stranke ministrskega predsednika Goge je povzročil Rumuniji mnogo škode, predvsem na gospodarskem polju, kjer je nastal mahoma popoln zastoj. Poznavalci razmer trdijo, da je gonja proti židom, ki jo razvija Gogov režim, samo pretveza za nekaj čisto drugega. Gospodarski vpliv židov v rumunskem gospodarstvu že davno ni več tako velik, da bi se ga bilo bati. Rumunija ima svojo lastno, ako hočete, narodno buržuazijo, ki ima v svojih rokah vse pomembnejše finančne ustanove in industrijo. Zelo razširjena je bila verzija, da imajo židje v Rumuniji v rokah vse gostilniške koncesije, da tako z alkoholom zastrupljajo narod in ga spravljajo v gospodarsko odvisnost. Resnica pa je, da je med gostilničarji že zdavnaj prevladal rumunski element, ki dela vse to, kar se je očitalo židom.

Zahteva vlade, da je treba iz javnih služb izločiti vse, kar ni rumunsko, v tovarnah pa, da mora biti delavstvo do 90 odstotkov rumunske narodnosti, je na eni strani odveč, na drugi strani je pa ni mogoče izvesti. V javnih službah so že davno sami Rumuni, zahteva, da bodi delavstvo v tovarnah do 90 odstotkov rumunsko je pa smešna, ker je Rumunov v državi samo 70 odstotkov vsega prebivalstva in od tega 60 odstotkov kmetov.

Vlada je s svojimi ukrepi in napovedmi samo povečala pravno in gospodarsko negotovost, kar je povzročilo popoln gospodarski zastoj. Pred tem je vladala prosperiteta, sedaj je sledil naenkrat padec. Odjemalci preklicujejo naročila, denar beži iz denarnih zavodov, trgovine so prazne.

Taka je cena, ki jo bo plačala Rumunija za novi režim.

In zakaj gre prav za prav v Rumuniji?

To je vse ozadje rumunskih dogodkov.

Doma in po svetu

Pri volitvah v senat, dne 6. t. m. je JRZ dobila skupno 17 senatorjev, Maček pa 6. [illegible] — Senat šteje 79 članov, 46 izvoljenih, 33 imenovanih, od teh jih je imenovala sedanja vlada 20, lahko jih imenuje še 13. — V Sloveniji je izvoljen dr. Schaubach, ki je bil edini kandidat.

V svrho likvidnosti zadružnega gospodarstva je prejela Zadružna gospodarska zveza 63 milijonov dinarjev posojila, da bo lahko nekoliko pomagala zadrugam, ki so svoj denar, 140 milijonov dinarjev, z njenim posredovanjem naložile v Zadružni gospodarski banki, [illegible]

Razpust akademskega društva »Jadran« je odredila banska uprava, ker je prekoračilo svoj delokrog.

Ker je glasoval za konkordat je pravoslavna cerkev odrekla pokop umrlemu poslancu Branku Radkoviću.

Pogodbo o svobodni trgovini podpišeta Jugoslavija in Zedinjene države. Zedinjene države povečajo izvoz iz Jugoslavije, uvažale pa bodo avtomobile, stroje, radioaparate in drugo blago.

Proti ustanavljanju državnih veletiskarn je intevenirala v Beogradu številna delegacija interesentov grafične stroke.

Zastopniki čehoslovaških delavskih telovadnih jednot so bili koncem januarja sprejeti v avdijenci pri predsedniku republike dr. Benešu, kateremu so izročili lep album slik z mednarodne delavske olimpijade, ki se je vršila lansko leto v Amsterdamu. Predsednik je imel na delegacijo daljši nagovor, v katerem je podčrtal važnost Delavskih telovadnih jednot pri delu za zgradbo novega sveta na temelju miru, svobode in človečnosti.

Albanski kralj se bo oženil. Poročil bo Madžarko, grofico Appony, ki bo prestopila iz katoliške cerkve v muslimansko vero.

V Londonu iščejo posojilo. Nemčija, Italija in Japonska iščejo pri petih velebankah v Londonu posojilo. Pogajanja se vrše sicer po zasebnih posredovalcih v imenu industrije, garancijo za posojilo pa bi prevzele države. Angleška vlada zaenkrat odsvetuje dovolitev teh posojil.

150 letnico obstoja države Avstralije proslavljajo te dni prebivalci tega otoka, ki ga označuje zemljepisna veda kot peti kontinent. Avstralija je bila pred vojno in tudi še par let po vojni dežela neverjetnega blagostanja, pravi raj. Iluzije njenih prebivalcev je zrušila šele svetovna kriza, ki je povzročila padec cene glavnemu produktu te dežele — volni. Nove brige Avstralije so: obramba pred napadom japonskega imperializma, ki se zdi tem težja, ker je dežela redko naseljena, saj pride na vsakih 10 kvadratnih kilometrov komaj po 9 prebivalcev.

11 letna deklica plačuje alimente. Češki listi poročajo o zanimivem slučaju: Nek rokodelec je pred 32. leti imel razmerje z neko mladenko, ki je z njim zanosila. Dasi je bila v blagoslovljenem stanju, se je poročil z drugo. S to pa ni imel otrok, zato je pred približno 11 leti adoptiral neko siroto. Med tem je umrl in zapustil premoženje, od katerega je podedoval adoptirani otrok 25.000 šilingov, ki donašajo 70 šilingov mesečno obresti. Sedaj se je pa oglasil 32 letni nezakonski sin pokojnika, ki je pristojen v ČSR, živi pa nekje na Dunaju. Sin je namreč postal brezposeln in nima sredstev za preživljanje. Po zakonu pa morajo za otroke skrbeti stariši. Ta nezakonski sin je sedaj naperil tožbo za priznanje alimentov zoper zapuščino svojega pokojnega očeta. Sodišče se je sprva branilo priznati upravičenost te zahteve in je napotilo 32 letnega moža, da si naj poišče delo v ČSR, kamor je pristojen. Iz ČSR je pa prišel odgovor, da bi mož tudi tamkaj ne dobil dela. Zato ni preostalo sodišču drugega, kot da je ugodilo tožbi odraslega nezakonskega sina in naložilo enajstletni pohčerjenki, da mu kot dedič po pokojnem očetu nezakonskega sina plačuje po 35 šilingov alimentov mesečno.

Vsak lahko pomaga Kitajski

kakor ve in more.

Na jubilejni seji Društva narodov so govorili tudi o vojni v Aziji. Govorili so, odklanjali kake pozitivne sklepe proti Japonski in tolažili Kitajce z lansko resolucijo, s katero so obsodili Japonce ter s sklepom, da posamezne države lahko nudijo Kitajski **individualno podporo.**

Novo resolucijo so podpisale Francija, Anglija, Rusija in Kitajska. — Zgledu naj slede vse dežele članice Društva narodov. Tako pravijo podpisnice resolucije.

Kaj pomeni taka resolucija, nam pa povedo poročila, ki govore, da angleški in drugi vojni [illegible]anti zalagajo tudi Japonsko z vojnim materijalom.

Porast cen na debelo v l. 1937

(Po podatkih Narodne banke.)

V Jugoslaviji so celo po uradnih podatkih porasle cene v l. 1937 najpotrebnejšim življenjskim potrebščinam v prodaji na veliko za devet odstotkov povprečno. Tako so se podražili

žitni produkti	6.7%
živinski produkti	8.6%
mineralni produkti	10.5%
industrijski produkti	11.3%

Indeks, ki ga izdaja Narodna banka je pa optimističen, ker so se nekateri predmeti v nadrobni trgovini podražili mnogo več.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrličev

»OGENJ«

v Mariboru, Koroščeva 8

kjer dobite tudi vsa potrebna pojasnila

A. M. de Jong: 93

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Vrč ga je pogrešil, obrnil se je in ga poklical. Počasi je prišel Mereyntje za njim. Ko ga je došel, se je še enkrat obrnil proti hiši in dejal otožno:

»Zakaj le je naša ljuba gospa odšla od tod, Vrč?«

Ta pa je zmajal z rameni in rekel ravnodušno:

»Zdi se mi, da se nista dobro razumela.«

»S kom?« je vprašal Mereyntje prestrašeno in neverjetno.

»No, z gospodom Valterjem pač.«

»Tebi se pač tu notri...? je odgovoril Mereyntje, trkajoč se s prstom na čelo. »Misliš li, da se tako odlični ljudje prepirajo med seboj?«

Vrč se je moral nehote smejati, kar je njegovega prijatelja še bolj razhudilo:

»Ne smej se tako neumno, idijot!« je vzkliknil. »Kdo bi se mogel kregati s tako ljubkim bitjem, kot je gospa Valter?«

»Ja, natanko seveda tega tudi jaz ne vem, dečko,« je popuščal Vrč. »Toda sem si pač tako mislil...«

Olajšan je vzdihnil Mereyntje.

»Vidiš,« je rekel pomirjen, »kako bedast sem, da se razburjam nad tvojim klobasanjem.«

Vrč ga je opazoval, kako je drzen koračil poleg njega. Zaupanje, ki ga je bral v teh rjavih očeh in ki mu je sijalo naproti iz tega otroškega obrazka, mu je vzbudilo dokaj mešane občutke. To otroče bo požrlo še marsikatero grenko, predno bo znalo prav presoditi vrednost in pomen stvari in dogodkov. Da bi se vsaj dokopal do spoznanja, predno si bo v svoji naivnosti razbil glavo... Doslej nepoznana milina je napolnila njegovo ranjeno srce. Kako rad bi se bil zavzel za tega ljubkega otroka in prestregel udarce, ki bodo prav gotovo zadeli nič hudega slutečega Mereyntjeja... Kakor da bi ga hotel braniti, je položil roko Mereyntjeju na ramo. Molče sta nadaljevala pot. Čez čas ga je pogledal Mereyntje in vprašal:

»Ali ne misliš, Vrč, da se bo naša ljuba gospa spomladi zopet vrnila?«

»Kot ptice selivke, kaj ne?« se je šalil Vrč.

»Ne, Vrč, mislim resno, ali se ti ne zdi?«

»Kdo bi vedel,« je rekel Vrč previdno. »Tudi jaz sem se vrnil.«

»Res je!« je vzkliknil Mereyntje veselo. »To sem si bil že tudi mislil... In zakaj se ne bi vrnila ona?«

Da, zakaj naj ne bi prišla, ko si jo je pa Mereyntje vendar tako iskreno želel in bi imel tako rad, da bi se vrnila? Ni še vedel, da sreča ne pride samo zato, ker si jo človek tako zelo želi... ker jo je tako nujno potreben.

Nazaj grede se je ustavil Vrč visoko na nasipu in uprl svoj pogled med debli starih jagned na majhno kočo daleč sredi polja, čije umazano rdeča streha se je kopala v soncu. Njegov obraz je bil trd in stisnjena pest ob mečih se mu je tresla. Začuden ga je pogledal Mereyntje, potem pa se je jel ozirati po polju, dali ne skače kod kakšen zajec.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Občni zbor podružnice Zveze Rudarjev Jugoslavije

bo v nedeljo, dne 27. februarja t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldan v dvorani »Delavskega doma« z običajnim dnevnim redom. Udeležba članov organizacije na rednem občnem zboru je obvezna!

Umestni razgovori. Dve širši seji, na katerih se je razpravljalo o važnih dnevnih vprašanjih: glede notranje moči organizacije in njenega ugleda na zunaj, mezdnih gibanj in pravilnika bratovske skladnice, sta rodili povsem zadovoljive uspehe. Mnoge stvari, ki nekaterim niso bile dovolj jasne, so se razčistile in ustvarila potrebna soglasnost in enotnost v najvažnejših vprašanjih. Lahko se trdi, da bodo takšni važni razgovori imeli veliko uspeha tudi na zunaj, ker se je splošno poudarjalo, kako nujno potrebna je naša organizacija ZRJ v sedanji borbi za rudarske pravice. — Lahko trdimo, da bo tudi v bodoče prišla samo moč organiziranega delavstva do izraza in se mu bodo istotako samo po njegovi organizirani moči priznale pravice. Silo črpa organizacija iz števila članstva, ki jo po drugi strani članstvu vrača in ga usposablja za boj za njegove človečanske pravice.

Hrastnik

Pustite, da bolan delavec v resnici ozdravi in si opomore! Tukajšnja steklarna se brani izplačati delavcem mezdo za prvi teden bolezni (§ 219 o. z.). Vodstvu podjetja je znano, da se delavstvo bori proti temu, da zdravnik OUZD izloči delavca, ki oboli, iz staleža bolnikov, predno je delavec zdrav, ker se potem redno dogaja, da na pol ozdravljeni delavec kmalu po nastopu dela znova obnemore. Imamo slučaje, da se nahaja tak delavec po trikrat v dveh mesecih v bolniškem staležu. Podjetje se jezi, ker mora takemu delavcu plačevati mezdo za prvi teden bolezni čim znova oboli. OUZD pravi, da kvari § 219 o. z. moralo delavcev, delavec pa je žrtev takih razmer, ker se mu na eni strani očita delomržnost, na drugi strani pa mu grozi odpust in si niti prav ne upa zahtevati od podjetja, kar mu po § 219 o. z. pripada. Tudi za OUZD bi bilo pravilneje, ako bi se ukazalo zdravnikom, da izločijo bolnega delavca iz staleže bolnikov, ko je v resnici ozdravel in si po preteku gotove dobe tudi nekoliko opomogel. **Delavec.**

Laško

Občinske zadeve razburjajo duhove. Zadnjič je imel mestni občinski svet sejo, na kateri so razpravljali tudi o prekomasaciji občine, oziroma o nameravani priključitvi mesta Laško k okoliški kmečki občini Marija Gradec. A glej, celo pristaši JRZ-stranke, ki to prekomasacijo forsira, so vsi glasovali proti tej nameri. Smo radovedni, kaj bo sedaj banska uprava ukrenila. Je pa tudi res zelo čudno, da se na tak nenaraven način hoče dobiti vpliv na mesto. Kdo bi imel od tega kako korist? Marijagraški kmetje gotovo ne, ker se zavedajo, da bi tudi v zvezi z mestom še ne dobili asfaltirane ceste v Modrič in tudi ne vzpenjače na Vrhé, pač pa bi morali prispevati k investicijam za mestno elektriko in vodovod, od katerega bi sami ničesar ne imeli.

Laške toplice naj bi bile dostopne samo članom OUZD. S to mislijo se bavi SUZOR v Zagrebu. To bi bil za Laško hud udarec. Laške toplice posečajo zdravja in okrepčila potrebni gostje že sto let in so si v tej dolgi dobi pridobile svetoven sloves. Ne samo iz vse Evrope, celo iz Azije in Afrike so nekoč prinašali kopališki gostje svoj denar v Laško. Nimamo nič proti temu, da so zdravljenja v toplicah deležni predvsem zavarovani člani OUZD, želimo celo, da bi jih bilo več ko dosedaj, ko je zlasti pozimi nad polovica prostorov praznih, vendar naj se pri tem ne ukinja sezonski promet plačujočih kopaliških gostov, ker od teh ima tudi mesto kako korist. SUZOR daje posojila na vse strani, naj pa nekaj svojega kapitala investira v novo kopališko zgradbo, da bo dovolj prostora tako za člane, kakor za privatne goste.

Ob 10-letnici ‚Cankarjeve družbe' *naj dobi vsak član vsaj še enega člana!*

Maribor

Predavanje »Vzajemnosti« se bo vršilo v sredo, dne 9. t. m. ob 20. uri v dvorani »Delavske zbornice«, Sodna ul. 9-II. Predaval bo g. prof. **Baš** o zgodovini delavstva v Mariboru. Pridite!

Ali bodo avtobusi na nafto še vedno cenejše prevozno sredstvo kot avtobusi na bencinski pogon? Odkar je cena bencinu padla se precej razmotriva o tem, dali bodo mestni avtobusi na nafto še vedno cenejše prevozno sredstvo kot avtobusi na bencin ali ne. Vsekakor je bil padec cen bencinu nepredvidena postavka v kalkulaciji mestnih podjetij. Avtomobili na pogon z nafto so precej dražji od avtomobilov na pogon z bencinom in temu primerno so razlike tudi v stroških, ki nastajajo s popravili.

Za higijeno v mestnem kopališču. Iz starega se ne da napraviti novo. V staro mestno kopališče je mestna občina zabila že mnogo denarja, da ga je vsaj za silo renovirala. Obiskovalci vročezračnega kopališča se že dolgo pritožujejo nad smradom, ki vlada v obeh vročezračnih kabinah, zlasti, kadar je večji obisk, ker ni preskrbljeno za ventilacijo oz. splakovanje tal, na katerih lepi pot. Ta nedostatek bi se dal z malimi stroški odpraviti. Obiskovalcem kopališča je treba ustreči, ako se reflektira na obisk.

Tezenski diletanti so se nam predstavili preteklo soboto na odru mariborske »Vzajemnosti«. Moramo reči, da so s svojim nastopom dokazali, da so kos nalogi, ki so si jo stavili. Igrali so Kranjčeve »Katakombe«. Par glavnih vlog je bilo res imenitno podanih. Želimo jih videti še večkrat, samo obisk bo moral biti boljši in pa, da ne bodo konkurirale ostale delavske prireditve.

Materinski tečaj namenjen materam, odrasli ženski mladini in vsem, ki se bavijo z vzgojo otrok, se prične v četrtek, dne 10. februarja ob 20. uri v Ljudski univerzi. Predava g. dr. **Marin** o temi: **Higijena matere in otroka pred rojstvom. Rojstvo.** Predavanje spremljajo skioptične slike. Vstopnina prostovoljna.

Tradicijonalna pustna zabava naših pekovskih pomočnikov v soboto, dne 5. t. m. pri Gambrinu je bila zopet rekordno obiskana. Prireditelji so poskrbeli za prijetno zabavo s petjem, godbo in šaljivimi nastopi. Prepričani smo, da je vsled spretnega aranžmana tudi gmotni uspeh zadovoljiv, kar je tem bolj želeti, ako pomislimo, koliko žrtvujejo naši pekovski pomočniki v socijalne namene.

50letnico organizacije krojaških mojstrov so slavili krojaški mojstri v nedeljo, dne 6. t. m. Slavnost se je vršila pri Gambrinu. Zborovanju je predsedoval krojaški mojster Franc Reicher. Zgodovinar prof. Baš pa je orisal razvoj krojaške obrti v mestu od njenih početkov. Za 30 in 40 letno delovanje v organizaciji so prejeli nekateri člani diplome. Krojaško združenje naj bi ob 50letnici skušalo normalizirati delovne razmere v vseh delavnicah na ta način, da bi ugodilo pomočnikom glede kolektivne pogodbe.

Mojstrska izpitna predavanja. Mariborska poslovalnica Obrtno-pospeševalnega zavoda Zbornice za TOI bo priredila nov tečaj mojstrskih izpitnih predavanj v Mariboru, ki se otvori že v nekaj dneh. V tečaj se sprejemajo rokodelski mojstri, pomočniki in starejši vajenci. Predavanja bodo trajala okrog 40 ur, ki so razvrščene na večerni čas od pol 20. do pol 22. ure. Kdor še ni prijavljen, naj se zglasi v obrtnopospeševalnem referatu sreskega načelstva v skobi 42-II najpozneje do 12. t. m. Prijavi se lahko tudi pismeno ali telefonično (27-85).

Celje

Redni občni zbor Protituberkulozne lige se je vršil dne 27. januarja v posvetovalnici mestne občine. Predsednik Bogomir Zdolšek se je najtopleje zahvalil občinam in privatnikom, ki so darovali ob času Protituberkuloznega tedna in podpirali stremljenje lige. V minulem letu je liga poslala 10 slabotnih otrok v okrevališče in delila podpore med jetične bolnike in njih družine, kar pa ne koristi mnogo, ker se jetika ne da ozdraviti s podporami. Mnogo se trudijo gg. zdravniki v dispanzerju, ki jim gre priznanje. Novoizvoljeni odbor bo nadaljeval z delom za cilje, ki si jih stavlja liga, kot: ustanavljanje azilov, okrevališč za slabotne otroke in rekonvalescentne vajence itd. Liga poziva vse človekoljube, da pristopajo in pomagajo res potrebnim, da jih otmemo prezgodnji smrti. Neštetokrat smo že dokazovali, da z milodari jetike ni mogoče odpraviti. Pomanjkanje, nezdrava stanovanja, nizke mezde so zavezniki tuberkuloze. Ko so se določale minimalne mezde, se gospodje gotovo niso nič spomnili na pobijanje jetike in krepitev naroda, akoravno vedo, odkod izvira proletarska bolezen. Dvignimo narod iz socialne bede in obranili ga bomo tuberkuloze!

Čudno izvajanje uredbe o minimalnih mezdah. Pri nekem tukajšnjem uglednem podjetju je vpeljan tak akordni sistem, da delavstvo komaj doseže predpisano minimalno mezdo. Pretekli teden pa petim delavkam kljub vsemu prizadevanju ni bilo mogoče doseči niti minimalne mezde, vsled česar jih je dosegla še — kazen. Da se podjetnik izogne eventualnim naknadnim zahtevkom in da vzbudi strah pri ostalih, jim je enostavno odpovedal z vzrokom, češ, da z akordom niso dosegle mezde, ki je predpisana z uredbo v minimalnih mezdah. Akord se da določiti tako, da tudi najboljši delavec ne bo dosegel minimalne mezde. Delavstvo pobrigaj se za izboljšanje akordnih postavk!

Črna pri Prevaljah

Zopet zagrebška tvrdka. Nek tukajšnji rudar je naročil že leta 1936 pri tvrdki **»Rembrand«**, umetno slikarstvo v Zagrebu, Ilica 214, povečavo slike. Potnik tvrdke, ki je naročilo sprejel, je razdeljeval ljudem letake, v katerih jih navedena tvrdka z debelimi črkami svari, da naj ne nasedajo sumljivim agentom za povečanje slik, hvali pa svojo solidnost in vabi ljudi, naj naroče slike pri njej. Radi tega se je tudi prizadeti rudar udal prigovarjanju potnika in sliko res naročil. **Čakal pa je nato zaman celo leto in je šele na ponovne dopise tvrdki dobil sliko, ki pa ni bila prava, ampak je bila slika čisto neznane osebe.** Kljub temu je moral za sliko, ki jo je prejel po povzetju, plačati Din 168. Rudar je takoj pisal firmi »Rembrand« in zahteval, da mu pošlje pravo sliko, tvrdka mu je nato ponovno obljubljala, da mu sliko pošlje, pa kljub vsem obljubam slike ni bilo. Ker smo opazili že v več slučajih, da lovijo razne zagrebške tvrdke lahkoverne ljudi na limanice s takimi in sličnimi naročili, raznimi nagradami i. t. d., o čemur je »Delavska Politika« tudi že pisala, opozarjamo ponovno naše čitatelje, da ne naročajo ničesar pri raznih podobnih zagrebških tvrdkah.

Predpustno veselico priredi »Vzajemnost« v nedeljo, dne 13. februarja s pričetkom ob 6. uri zvečer v prostorih kantine V. T. Eisinger v Žerjavu. Vstopnina za osebo Din 3. Društvo vabi vse delavstvo na svojo prireditev z željo, da se vabilu vsi odzovejo. Za dobro kapljico in jedila preskrbi kantiner.

Lesce

Vsi poprimimo! Človek res ne ve ali bi bil žalosten ali jezen, toliko jih je, ki simpatizirajo z nami, pa tako malo aktivno sodelujočih v delavskem pokretu; mnogo je tudi zavednih, a žal so stopili v rezervo in samo čakajo, kdaj se bo nekaj zgodilo. Le če seže voda do grla, je vsa raja skupaj. Niso razmere tako dobre, da bi lahko spali. Tako spanje zelo škoduje, povrhu tega pa še izgleda, da smo zadovoljni. Biti moramo vsi na delu za boljšo bodočnost, nikogar ne sme biti, ki bi ne bil naročen na »Delavsko Politiko« in na revijo »Vzajemno Svobodo« ter knjige »Cankarjeve družbe« itd. Zavednejši bo tudi član »Vzajemnosti« in strokovne organizacije, sleherni mora sodelovati, nihče ne sme manjkati. Kličemo: Pristopajte k »Vzajemnosti«, naročajte »Delavsko Politiko«, katere poverjenik je s. Podobnik. Zglasite se pri njemu! V kratkem bo pobiral naročnino in prosi vse naročnike, da točno plačajo, tisti, ki morejo vsaj za par mesecev naprej! Prispevajte za tiskovni sklad! — Družnost!

Litija

Masarykova proslava

se bo vršila pri nas v nedeljo, dne 6. marca 1938.

Naročniki, izpolnite svojo dolžnost! Da se olajša delo upravi, prosim vse naročnike, da vsak mesec sproti poravnajo naročnino, ker vsak lažje pogreša Din 10, kakor pa več skupaj. Vsi, ki ste z naročnino v zaostanku jo poravnajte takoj, kdor pa ne more in želi, da bi list še naprej prejemal, naj pa da vsak mesec nekaj na odplačilo. Kdor pa ne bo poravnal zaostanka, se mu bo list brez nadaljnjega ustavilo. Komur je do »Delavske Politike«, naj stori svojo dolžnost, ker le z rednim obračunavanjem se nam bo izpolnila že dolga želja, da bo izhajala trikrat na teden. — **Poverjenik.**

Jesenice

Nedeljsko zdravniško službo za člane Bratovske skladnice vršita: 13. in 27. februarja g. dr. Čeh Milan, 20. februarja g. dr. Keržan Bartol.

Pobrežje pri Mariboru

Občni zbor »Vzajemnosti«. V soboto, dne 5. t. m. se je v prostorih gostilne Renčelj vršil ob polni udeležbi članstva občni zbor tukajšnje podružnice »Vzajemnosti«. Iz poročila dosedanje uprave je razvidno, da je društvo v minulem letu, kljub raznim notranjim težkočam, posebno pa pod pritiskom razmer, ki danes delavstvu niso naklonjene, še precej živahno delovalo. Prirejalo je igre, predavanja, družabne večere, izlete itd. ter s tem vršilo med delavstvom svojo kulturno nalogo. Jasno je, da vse ni šlo tako, kakor bi članstvo želelo, kar pa moramo pripisovati težkočam, s katerimi se je društvo vse leto borilo. Posebno pa je za obžalovati dejstvo, da so se našli še celo ljudje med delavstvom samim, ki so napadali in obrekovali naše društvo. Ti ljudje ne vedo, da s tem ko napadajo in blatijo svoje delavsko društvo, blatijo sami sebe, ker komu naj s takim početjem koristijo, kakor svojim sovražnikom. Ko je bil podan obračun dela v prejšnjem letu, je po kratkem odmoru sledila volitev novega odbora, ki je bil s precejšnjimi spremembami, soglasno izvoljen Novi odbor, ki je iz vseh teh neprilik in težkoč izšel moralno močno ojačan, nam je porok, da bo društvo v bodočem letu še mnogo bolj aktivno, kakor dosedaj in da bo vsestransko služilo svojemu namenu, kateri je: vzgajati med delavstvom razredno zavest. Na občni zbor so bile povabljene tudi vse bližnje podružnice, ki se pa žal niso odzvale, žal tudi ne zveza. Zveza bo morala v bodoče svojim podružnicam posvečati večjo pažnjo, kakor dosedaj in jim vsestransko pomagati. Posebno bi se priporočalo podružnicam iz Maribora in okolice, da bi se med seboj še bolj povezale in z duhom vzajemnega sodelovanja širile med delavstvom proletarsko kulturo.

Mežica

Uspeh naših diletantov. V nedeljo, dne 6. februarja t. l. je vprizorila tukajšnja »Vzajemnost« veseloigro »Micki je treba moža«. Kljub temu, da smo imeli protiagitacijo, je bila dvoran nabito polna. Diletanti sami, dasi večinoma novinci, so svoje vloge dobro znali in jih povoljno rešili. Želimo, da nas kmalu zopet razveselijo s kakšno predstavo ter s tako povoljnim uspehom. — Družnost!

Kranj

Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi« vprizori »Vzajemnost« v nedeljo, dne 13. februarja ob 16. uri v dvorani restavracije Semen. Sodružice in sodrugi, agitirajte za čim večji obisk!

Senovo pri Rajhenburgu

Predavanje o Masaryku in socialni zaščiti se bo vršilo v nedeljo, dne 13. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v Delavskem domu. Predavala bosta ss. dr. **Reisman** in **Eržen.** Pridite!

Sevnica ob Savi

Masarykova proslava

V nedeljo, dne 13. t. m. se bo vršila s pričetkom ob 14.20 uri (po prihodu vlaka) v Sokolskem domu predavanje o Masaryku in socialni zaščiti. Predavala bosta ss. dr. **Reiman** in **Eržen** iz Maribora. Vabljeni vsi!

Kočevje

Iz gibanja strojnikov in kurjačev. Naj se tudi mi oglasimo malo v »Delavski Politiki«. V nedeljo, dne 23. januarja se je vršil članski sestanek strojnikov in kurjačev v gostilniških prostorih g. Dornika. Sestanek je bil izredno dobro obiskan, saj so se ga udeležili vsi člani pododbora Kočevje—Ribnice, Ortneka in Kočevske reke. Na sestanku je bil tudi delegat sekcije iz Ljubljane, tov. Škerlj, kateri je poročal o delovanju sekcije in izrazil posebno pohvalo kočevskemu pododboru, ki je organiziral vse strojnike in kurjače kočevskega sreza. Dočim je bilo pred ustanovitvijo pododbora organiziranih komaj šest strojnikov in kurjačev pri ZRJ, šteje danes pododbor 37 članov. To je torej velik napredek in zasluga pododbora, čeravno smo imeli razne zapreke, je pododbor ustvaril predpogoje za izboljšanje našega položaja. Pozivamo še vse neorganizirane strojnike in kurjače, da vstopijo v naše vrste vsi, do zadnjega!

Za pot v Žuljavo vas. Pred par leti je več delavcev kupilo v takozvanem Mestnem šahnu, ki je en kilometer oddaljen od Kočevja, nekaj zemljišča, na katerem so si postavili skromne domove. Tako stoji danes na tem kraju nič manj kot 7 hišic, dve pa se bosta še gradili. Eno glavnih vprašanj za našo Žuljavo vas je, da bi mestna občina tem siromakom uredila vsaj zasilno pot do naselja. Sedaj izgleda pot kot izorana njiva, da si v slabem vremenu srečen, ako prideš do naselja in ne obtičiš v blatu. Lansko leto so prebivalci Žuljave vasi naredili prošnjo v tej zadevi na mestno občino, ki pa ni bila rešena. Naj bi se občina zganila vsaj sedaj. Delavskim zastopnikom v občini priporočamo, da krepko podrezajo.

Tiskovni sklad

Hrastnik: Na predavanju »Vzajemnosti« dne 6. t. m. je nabral s. Abram Din 87.75. — **Pobrežje pri Mariboru:** Na občnem zboru »Vzajemnosti« zbrali Din 17. — **Ljubljana:** s. Perič daroval Din 5. — Iskrena hvala! — Posnemajte!

Pismo iz Španije

Albacete, v januarju 1938.

Dne 14. novembra 1937. je bila ustanovljena »Cankarjeva četa«, ki jo tvorijo slovenski prostovoljci, ki se bore v vrstah republikanske armade proti skupnemu neprijatelju, za demokracijo. Ustanovitev se je izvršila zelo slovesno. Pristanka za ustanovitev te čete ni bilo lahko dobiti, trajalo je 15 mesecev, preden je stvar dozorela. Četo tvorijo prostovoljci, ki so s precejšnjimi težavami prišli preko meje v Španijo. Tako so v osvobodilnih bojih španskega naroda zastopani tudi Slovenci, kot so bili nekoč, v času osvobodilnih vojn na Balkanu častno zastopani v srbski vojski, v veliko spodtiko vsem, ki so bili za črnožolto Avstrijo.

V četi gojimo tudi slovensko pesem in imamo prav dobrega dirigenta v osebi s. P. Na silvestrovo smo imeli prvi nastop, ki je bil zelo posrečen. Prosim Vas, da pošiljate »Delavsko Politiko«, da jo bodo čitali vsi, ki obiskujejo knjižnico naše čete.

Družnost!

V. D. s Pobrežja.

Naši v Franciji

A la Prevotarié, koncem januarja 1938.

Dragi sodrug urednik!

Nad leto dni se nahajam tukaj. Namenil sem se tudi jaz, da se oglasim v »Delavski Politiki«, ki jo vedno tako težko pričakujemo, da nam prinese razne novice iz domovine in iz drugih krajev širom sveta. Obenem pa je tudi kažipot zavednim delavcem.

Leto 1937. je za nami. Prošlo leto je bilo leto izseljevanja. Mnogo naših delavcev, zlasti iz Ložke doline, se je priselilo semkaj, da si zaslužijo bori kos kruha, ki si ga v domovini niso mogli. Marsikateri brezposelni, ki je doma veljal za delomržneža, je tukaj postal priden delavec. To naj ve »Slovenec«, ki je ob času največje krize psoval delavce, ki so bili izločeni iz produkcijskega procesa, z najbolj izbranimi imeni.

Zaposleni smo v pretežni večini v gozdovih, kjer se zasluži še precej dobro. Zaslužimo do 40 frankov dnevno v zimskem času. Mnogo je tudi takih, ki so prišli sem, misleč, da bodo v par mesecih postali bogati, ne da bi jim bilo treba mnogo delati. Sedaj samo kritizirajo in pošiljajo domov različne slabe vesti. Za take delavce tukaj ni prostora. Res je, da so delavci ponekod slabše plačani, toda če človek presoja razmere s stališča splošnosti, bo vsak videl kakšna razlika je v razmerah pri nas doma in tukaj.

V mnogih krajih so si delavci sami krivi, da jim gre slabše nego drugim. Predvsem zato, ker so nezavedni in so naprodaj za vsak drobiž. Torej od tod prihaja tisto zlo. Ko bi se naši delavci novinci tudi malo bolj zanimali za znanje francoskega jezika in za strokovno izobrazbo, bi tudi, kar se tiče njihove eksistence, bili na boljšem. Tako pa raje veseljačijo po gostilnah in balih, vse drugo jim je pa deveta briga.

Sodrugi in sotrpini, izobrazujmo se! Za vzgled naj nam bo francosko delavstvo, ki je na višku politične in strokovne izobrazbe. Le na ta način bomo tudi mi dosegli boljšo bodočnost.

Družnost in solidarnost naj bosta naše geslo, ker le s solidarnostjo moremo izbojevati bolj pravično družbo.

Delavcem v Franciji, kakor tudi v domovini pa priporočam, naj čitajo in naročajo »Delavsko Politiko«, ker le v njej bodo našli zagovornika svojih interesov. — Družnost!

Matevžič Alojz.

Pilštanj

Kakor izgleda, ne zaleže veliko prošnja ubogih ljudi pri naših gospodih, ki so pri občinskih volitvah sveto obljubljali, da bodo skrbno gledali za svoje občane in jim že v naprej delili koruzo. Naš kraj že dolgo ni bil tako hudo po toči prizadet kakor lani in bi bilo potreba ljudem ravno sedaj najbolj pomagati. Predvsem s ceneno hrano. Te hrane pa ljudje ne zahtevajo zastonj in bi bili prav zadovoljni, če bi jo dobili nekaj ceneje, kot v naših dragih prodajalnah. Dobili so sicer nekaj pšenice za seme v jeseni in tudi koruze malenkost za prizadete po toči. Pri delitvi je nastala velika nevolja in kritiziranje prizadetih siromakov, to pa zato, ker je po večini en sam gospod odločal, kdo in koliko jo dobi. Te javne podpore so bili deležni tudi taki, ki so prav malo potrebni, ki bodo kljub toči ostali siti. Dobili so jo posestniki, ki imajo lepo število živine v hlevih in ljudje, ki imajo še grošev po žepih. Taki ljudje bi morali imeti malo uvidevnosti napram ubogim. Kočar pa mora edino kravico, ki jo ima prodati za koruzo in ne bo mogoče nikoli več prišel do kakšnega repa. Predvsem bi se moralo gledati na ljudi, ki imajo zemljo v najemu in morajo zakupnino z delom odslužiti ter na brezposelne z obilno družino. Nikakor ni na mestu pustiti uboge milostno čakati ure in ure, da dobijo drugi prej in jih puhlo tolažiti: »Mogoče še dobite kaj malega, če bo kaj ostalo.« Za peščico koruze so se pa nekateri posestniki bolj zavzemali, kakor najbolj ubogi občani. »Pa meni je več toča zabila!« Seveda, ker ima veliko zemlje.

Kdo dobi delo pri gradnji ceste? Nič manj slabo se ne gleda na to, kdo dela tudi pri gradnji ceste na Pilštanj. Delo dobi človek, ki je doma daleč iz druge občine, domači, ki bi radi kaj zaslužili, saj se nekaterim sveti po želodcu od gladu, pa niso uslišani. Imamo slučaj, da je en možakar iz slivniške občine pri Celju zaposlen na tej cesti in to celo tak, ki ima vknjižene terjatve in še živino v reji. Torej, da ima tak tuj človek pri zaposlitvi prednost pred ubogim domačim, ni baš najlepše.

Gospodarstvo pri cerkveno-konkurenčnem odboru je tudi takšno, kakor da še ne plačujemo zadosti davkov. Že lansko leto so nam bila naložena občutna plačila. Ni pa še bilo zadosti samo to, ampak je odbor dovolil, da se je napravil še nov dolg. Kako naj siromašni farani plačujemo? Lepo bi bilo in želeti je, da bi odborniki gospodarili tako, kakor vsak sam za se doma gospodari.

Občan.

Studenci pri Mariboru

Pomožna akcija. Občinska uprava in socialni odsek se zahvaljujeta vsem, ki so prispevali za letošnjo pomožno akcijo za brezposelne in reveže. Istočasno se naprošajo vsi gg. posestniki, ki še niso oddali nabiralnih pol, da jih nemudoma oddajo zaradi evidence občinski upravi.

Redni občni zbor podružnice I. Delavskega kolesarskega društva bo v nedeljo, dne 20. t. m. Začetek ob pol 9. uri v društvenem lokalu Majhenič. Člani, podporni člani in ostala bratska društva vabljena! Odbor.

Kmečki ples priredi podružnica I. Del. kolesarskega društva v soboto, dne 12. t. m. v gostilni Mraz v Studencih. Začetek ob 19. uri. Člani, kakor tudi vsi ostali vljudno vabljeni. Vstop prost.

V Ljudski univerzi je pred okrog 260 poslušalci predaval ing. g. Janko Kukovec v lepih, poljudnih besedah o svojem potovanju »Preko Varne, Carigrada, Aten v Palestino in Egipt«. Krasne skioptične slike so nazorno pojasnjevale zanimivosti, ki jih je g. predavatelj videl. — V četrtek, dne 10. t. m. ob 19. uri predava g. prof. Baš: »Zgodovinske slike obrtništva in delavstva pred vojno v Mariboru in okolici«. Z ozirom na važnost predavanja so posebno vabljeni obrtniki in delavstvo. Pred predavanjem se bodo predvajale najnovejše »Tedenske slike«. Vstopnine ni!

Škofja vas

Tečaj za društvene funkcijonarje. — »Vzajemnost« je imela v dneh 25. do 29. januarja tečaj ki je imel namen usposobiti sodruge za društvene funkcijonarje. Na tečaju se je predavalo o naslednjih temah: »Organizacija«, »Društveno poslovanje«, »Zgodovina socializma«, »Svetovni nazori«, »Razvoj človeške družbe« ter »Govorništvo«. Tečaj je redno obiskovalo 15 sodrugov. Predavanje se je vršilo ob večerih in sicer od 7. do 11. ure. Sodrugi prevavatelji so s tem tečajem vršili veliko delo, kajti izobrazbe v socialističnem duhu smo silno potrebni.

1. redni občni zbor »Vzajemnosti« bo dne 13. februarja v gostilni Špes v Škofji vasi. Pričetek ob pol 3. uri popoldne. Opozarjamo sodruge ,da se ga sigurno udeležijo. — Družnost!

Murska Sobota

Izseljeniško vprašanje. V Murski Soboti je pred kratkim umrl vodja pisarne podružnice francoskega društva za izseljence, Kranjc Franc. Mož je bil silno važna oseba, česar so se delavci, ki so imeli z njim opravka, dobro zavedali. Od njega je bilo odvisno kdo pojde ali ne pojde v Francijo. Tudi od novega uradnika pričakuje delavstvo, da bo spoštoval delavske težnje in ne bo mislil, da je kakšen prekupčevalec s sužnji.

Akcija za trikratno izhajanje »Delavske Politike« na teden lepo napreduje. Najhujša ovira za uresničenje te naše skupne želje so naročniki, ki so z naročnino v zaostanku!

Harmonike

vseh vrst izdeluje, strokovno popravlja in uglašuje

V. Simonič, Maribor, Taborska ulica 20

Delavski pravni svetovalec

Gostaščina in cerkveni davek od nove hiše Ljubljana

Vprašanje: Imam hišo, ki je bila dograjena leta 1934 in za katero sem dosegel davčne olajšave za 10 let v smislu zakona. Mestna občina mi je kljub temu predpisala gostaščino in cerkveni davek.

Odgovor: Po uredbi o pobiranju občinskih davščin, taks, doklad in pristojbin v Ljubljani za leto 1937-38 se pobira gostaščina tudi od vseh novih hiš, za katere veljajo davčne olajšave in sicer 2 odst. od kosmate najemnine, kot je bila uradno ugotovljena za leto 1936, dočim se pobira od ostalih hiš 3 in pol odst. za gostaščino. Le v hišah, kjer uradno ugotovljena skupna najemnina v koledarskem letu 1936 ni presegla zneska Din 5000, se gostaščina ne pobira. Ravnotako tudi niste oproščeni cerkvenih doklad, radi tega, ker ste lastnik nove hiše in najbrž niste brez konfesije.

Račun na odprti dopisnici

Vprašanje: Upnik, ki mu res dolgujem neko vsoto, mi je poslal račun kar na odprti dopisnici, tako da so lahko ta račun videle tudi druge osebe, preko katerih navadno dobivam pošto. Ali je taka sporočitev računa dopustna, ali bi lahko upnika tožil radi žalitve?

Odgovor: Če Vam Vaš upnik ni sporočil računa v žaljivi obliki, ga ne bodete mogli tožiti radi tega, ker Vam ga je sporočil na odprti dopisnici.

Minimalne mezde (Maribor)

Vprašanje: Zaposlena sem bila delj časa pri tvrdki Hergo, tovarni kartonaže v Mariboru in sem zaslužila ves čas na uro le po Din 2. Ali ni po uredbi o minimalnih mezdah predpisana višja mezda?

Odgovor: Po odredbi o minimalnih mezdah, ki je stopila v veljavo dne 1. avgusta 1937, bi morali zaslužiti najmanj Din 2.75, če ste nad 18 let stari, drugače pa najmanj Din 2.50. Delodajalec je dolžan, da Vam to razliko izplača.

Minimalne mezde v tekstilni industriji (Ruše)

Vprašanje: Zaposlena sem kot navijalka v tekstilni tvornici F. Vlach v Rušah. Ves čas zaslužim tedensko povprečno samo Din 80 do Din 100, redko več, ker sem samo enkrat prišla na Din 135 tedensko. Delam v akordu. Ali je taka mezda primerna z ozirom na kolektivno pogodbo, sklenjeno v tekstilni industriji?

Odgovor: Po kolektivni pogodbi bi morali kot navijalka zaslužiti na uro najmanj Din 2.75, poleg tega pa še 15 odst. več zato, ker delate v akordu. Na dan bi torej morali zaslužiti po Din 25.30 ali na teden po Din 151.80. Ker velja kolektivna pogodba tudi za tvrko Vlach, Vam je Vaša delodajalka dolžna doplačati za vsak teden toliko, kolikor Vam je plačala manj od navedene minimalne tedenske mezde. Mezdo, ki jo prejemate tedensko, si zapisujte, oziroma hranite plačilne vrečice, ker imate pravico razliko še iztožiti v treh letih.

Odgovornost prevzemnika posestva (Rodne)

Vprašanje: Pred 16 leti sem prevzel od svojega očeta posestvo. Sedaj pa me terja neka očetova upnica zaradi nekega očetovega dolga, ki je nastal, še preden sem prevzel posestvo. Ali sem dolžan ta dolg plačati in ali ni že zastaran?

Odgovor: Kot prevzemnik očetovega posestva odgovarjate za vse očetove dolgove, nastale v zvezi s posestvom, v kolikor ste jih pri prevzemu poznali ali morali poznati, in sicer do vrednosti prevzete imovine. Zastaranje pa ni pri vseh dolgovih enako in Vam je nemogoče odgovoriti brez natančnejše označbe dolga.

Žaljenje časti (Trniče)

Vprašanje: Tukajšnji župnik se je ob neki priliki peljal mimo moje hiše in omenil proti svojemu vozniku, češ, da na moji hiši vedno visi tablica z besedilom: »Pozor, hud pes!«, a da on še nikoli ni videl tega psa in da bo to najbrž le pes na dveh nogah. Ali lahko tožim župnika zaradi te izjave?

Odgovor: Če je bilo iz celotnega pogovora med župnikom in voznikom in iz vseh okoliščin posneti, da se tiče župnikova izjava Vas, boste z zasebno tožbo uspeli.

KONZUMNO DRUŠTVO za MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z o. z. v Prevaljah.

Poštni predal štev. 3. Poštni čekovni račun 12.048.
Telefon interurban štev. 5. Brzojav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadružnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. **Prodaja se le članom.** Član društva lahko postane vsak. **Delež znaša samo Din 100.—.**

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

Zahvala

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi naše nepozabne soproge in mamice

Beti Kopač

soproge ravn. delav. zbornice v. p.

izkazali svoje sočutje, ji poklonili cvetja in vence ter jo spremili na njeni zadnji poti, izrekamo našo prisrčno zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni društvu Zarji, ki se je posebno izkazalo s svojo udeležbo in dobrohotnostjo ter gdč. M. Podbevškovi, ki se je s toplimi besedami poslovila od drage nam pokojnice.

Žalujoča rodbina

MALI OGLASI Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se
ŠPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom r. z. z o. z.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,
šivalne stroje, otroške vozičke popravlja dobro in po kulantnih cenah znana tvrdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ul. 14.
Shramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.